

تولید و هدفمند سازی یارانه‌ها

زیر تیغ

در جراحی بزرگ اقتصاد ایران، بنگاه‌های اقتصادی، بیش از همه نیازمند مراقبت‌های ویژه‌اند.

پس از بحث و جدل بسیار پیرامون هدفمند سازی یارانه‌ها، بالاخره یارانه‌هایی که عمدتاً تا به امروز در مسیری بهینه پرداخت نشده‌اند، هدفمند شدند. این فرآیند، اقتصاد ایران را وارد فاز جدیدی می‌کند؛ فازی که می‌تواند با مراقبت‌های ویژه و پس از پشت سر گذاشتن دوران سخت و البته گذرا، عصری طلایی را برای کشورمان فراهم آورد و یا بالعکس، قادر است با مدیریت ناکارآمد، حتی وضع را بدتر از قبل کند.

فواید هدفمند سازی

ترمیم و اصلاح شیوه مصرف مردم از اولین نکات مثبتی است که با اجرای این جراحی بزرگ حاصل می‌شود. شیوه ناصحیح امروز ما ریشه در فرهنگ و البته مکانیزم غلط دستوری قیمت‌هایمان در بازار دارد. افزایش بهره‌وری، مسأله مثبت بعدی است که از اجرای این طرح حاصل خواهد شد. قطع یارانه‌ها در هر دو شکل مستقیم و غیرمستقیم، هزینه‌های تولیدی را افزایش می‌دهد. این افزایش به گونه‌ای خواهد بود که علاوه بر ضرورت افزایش بهره‌وری، بنگاه‌ها را مجبور به جایگزینی شیوه‌های جدید تولیدی همچون استخدام خط تولید مدرن می‌کند. یعنی به تجهیز سرمایه تدریجی بنگاه‌ها خواهد انجامید.

توسعه تولید، افزایش اشتغال و بهره‌وری، کاهش هزینه‌های متوسط تولید، افزایش عرضه، بهبود قیمت‌ها و موارد مشابه، نمونه‌هایی از فواید

اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها به حساب می‌آیند که البته تنها به شرط مدیریت صحیح اجرای طرح و فراهم سازی برخی پیش نیازهای دیگر قابل حصول هستند. برای دستیابی به این نکات مثبت، باید یک سری الزامات را هم در اقتصاد کشور رعایت کرد که مهمترین آنها، آزاد سازی اقتصاد است.

نگاه سود و زیانی

اگر دولت مکانیزم‌های بازار آزاد را در دستور کار خود قرار ندهد، قطعاً با آزاد سازی قیمت‌های انرژی که تأثیر زیادی بر افزایش هزینه‌های تولید کنندگان دارد، شکاف عمیقی میان ارزش داده‌ها و خروجی‌های یک بنگاه به وجود می‌آورد که در نتیجه آن، سود بنگاه اقتصادی به شدت کاهش خواهد یافت. از این منظر، چون سرمایه‌گذاری‌ها از وضعیت مطلوبی برخوردار نیستند، ورشکستگی بنگاه‌های اقتصادی دور از انتظار نخواهد بود. این امر، شرایط رکودی و به تبع آن، بیکاری را شدت می‌بخشد. بدتر آن که این بیکاری - به دلیل افزایش هزینه‌های زندگی ناشی از هدفمندی - فشار دو چندان را بر اقشار بیکار جامعه وارد می‌کند و تبعات منفی آن نسبت به گذشته بسیار بیشتر خواهند بود.

با توجه به موارد فوق، لازم است سیاست‌های همراه (Accommodating Policies)، از جمله اعطای اجازه

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۲۴	ترک اعتیاد
۲۵	زیر پوست اقتصاد
۲۶	یارانه ملی-نقدی
۲۷	عرضه مهجور
۲۸	نگاه جهان
۲۹	درد دل همشهریان
۳۰	دولت بیشتر دقت کند

افزایش معقول قیمت‌ها به واحدهای تولیدی و سیاست‌های مناسب پولی، مالی و بودجه‌ای به موازات هدفمند سازی یارانه‌ها در دستور کار قرار گیرند تا بتوان به سلامت از این جراحی بزرگ و البته سخت عبور کرد. این سیاست‌ها دربرگیرنده تعدیل نرخ‌های مالیات با توجه به سیکل جدید تجاری و بازمینی در مورد نرخ بهره برای افزایش سرمایه گذاری و تولید می‌باشند. همچنین باید بازبینی در اوراق بازرگانی کشور صورت پذیرد تا واحدهای تولیدی قادر باشند سرمایه مورد نیاز خود را برای تولید به دست آورند.

این موارد در بلند مدت قادر خواهند بود در کنار خلق زمینه‌های اقتصاد آزاد شرایط را برای بروز توانایی‌های داخلی بنگاه‌ها متجلی سازند. یادمان باشد بهره‌وری و آزادی اقتصادی، دو بال بسته اقتصاد کشور ما به شمار می‌روند. اوج گرفتن اقتصاد تنها در سایه رهایی این بال‌ها از قید و بند انحصار امکان پذیر است. ■

قیمت حامل‌های انرژی

ریال/درصد	قبل از هدفمندی	بعد از هدفمندی	رشد	حامل
۷۵	۴,۰۰۰	۷,۰۰۰	۷۵	بنزین (لیتر)
۵۰۶	۱۶۵	۱,۰۰۰	۵۰۶	نفت سفید (لیتر)
۱,۹۴۱	۹۸	۲,۰۰۰	۱,۹۴۱	نفت کوره (لیتر)
۲,۰۲۱	۱۶۵	۳,۵۰۰	۲,۰۲۱	گازوییل (لیتر)
۴۳۸	۱۳۰	۷۰۰	۴۳۸	گاز طبیعی (متر مکعب)
۳,۳۴۸	۲۹	۱,۰۰۰	۳,۳۴۸	گاز مایع* (لیتر)
۶۵۰	۴۰۰	۳,۰۰۰	۶۵۰	CNG (متر مکعب)
۱۶,۰۳۰	۲۳	۳,۷۱۰	۱۶,۰۳۰	آب** (متر مکعب)
۳۸۲	۱۶۵	۷۹۵	۳۸۲	برق** (کیلووات ساعت)

* توزیع با کالا برگ

** قیمت‌های جدید بر اساس میانگین کلیه قیمت‌ها حساب شده‌اند.

منبع: واحد تحقیقات «اقتصاد ایران»